

การบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาล

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงยุทธศาสตร์และแผนพัฒนา

จังหวัดอุดรดิตถ์ วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๑

โดย

ดร.ทิวากร แก้วมณี

(Dr. Phil. University of Freiburg, Germany)

ผู้อำนวยการบริหารหลักสูตรนโยบายสาธารณะ

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ธรรมาภิบาล คืออะไร

เป็นคำที่สำคัญในการบริหารจัดการภาครัฐสมัยใหม่ ที่แปลมาจากศัพท์ภาษาอังกฤษ ที่ว่า Good Governance โดยมีธนาคารโลก เป็นหน่วยงานแรกที่ใช้ริเริ่มการใช้ เมื่อประมาณ 15 ปีที่แล้ว

จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการก่อเริ่ม การใช้มาตรฐานการ
จัดการที่ดี เพื่อสร้างมาตรฐานการจัดการภาครัฐ และ
เอกชนให้มีความสากลในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการบริหาร
จัดการที่ล้มเหลวจากหน่วยงานหนึ่ง อาจส่งผลกระทบต่ออย่าง
กว้างขวางสู่ การล้มเหลว ในระบบเศรษฐกิจ และ สังคมใน
ระดับโลก และสากล

หลักธรรมาภิบาลได้เข้ามาใช้ในสังคมไทย อย่างกว้างขวาง เริ่มแรก
จาก พวกนักเศรษฐศาสตร์ และ ผู้นำทางการเมืองหัวเสรีนิยม อย่าง อดี
นายกรัฐมนตรี อานันต์ ปันยารชุน

หลักธรรมาภิบาล ถูกผลักดันอย่างสำคัญให้เป็นหลักที่บรรจุใน
รัฐธรรมนูญ ไทย ฉบับปี 2540

หลักธรรมาภิบาล มีการพูดและเริ่มนำมาปฏิบัติ ในการบริหารราชการ
มากขึ้น เมื่อประเทศไทยเผชิญวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ใน ปี 2540

ธรรมาภิบาล กับ ธนาकारโลก

ธนาकारโลก มีจุดยืนว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล จะเป็น
มาตรการหนึ่งในการบริหารจัดการที่นำมาสู่ การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเบื้องต้น
หลักธรรมาภิบาล ตามความหมายของธนาकारโลก มี หลักด้วยกัน ๔ ประ
การคือ

- การปกครองโดยกฎหมาย
- การมีส่วนร่วม
- ความโปร่งใส
- ความรับผิดชอบ

ธรรมเนียมบาลในประเทศไทย

- มี การเรียกกัน อย่างหลากหลาย อาทิ ธรรมรัฐ การปกครองที่ดี การบริหารจัดการที่ดี สุประศาสน์การ
- เป็นนโยบายของรัฐบาล และ มี การใช้อย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ ช่วงรัฐบาล ทักษิณ
- มี การประกาศ พรก.ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดี ปี ๒๕๕๖

พรก.ว่าด้วยการบริหารจัดการที่ดี ปี ๒๕๔๖

1. การบริหารที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน
2. การบริการแบบบูรณาการ เน้นผลลัพธ์จากการปฏิบัติงาน
3. เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่า
4. ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกินความจำเป็น
5. มีการปรับปรุงภารกิจของงานให้ทันต่อเหตุการณ์
6. ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและตรงความต้องการ
7. มีการประเมินผลงานอย่างสม่ำเสมอ

หลักธรรมภิบาล

มี ๖ ประเด็น

หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม
การส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้
บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ
วินัย ประกอบอาชีพสุจริต จนเป็นนิสัยประจำชาติ

ความโปร่งใส

ดัชนีในข้อนี้ใช้วัดความโปร่งใสในการทำงานของโครงสร้างระบบงาน ซึ่งถือว่าเหมาะสมในการนำไปใช้ปฏิบัติงานภายในองค์กร เพราะการปฏิบัติงานต้องพึ่งความโปร่งใส ตรวจสอบได้ บุคลากรไม่ปฏิบัติงาน ซ่อนเร้น ไม่ทุจริต ถ้าหน่วยงานดังกล่าวมีโครงสร้างของระบบงานที่โปร่งใส การบริหารงานขององค์กรก็จะประสบความสำเร็จ

หลักการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน

เป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางด้านกิจกรรม
ของประเทศชาติ อันที่จะส่งผลต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนเอง
การมีส่วนร่วมถือเป็น

เจตนารมณ์ที่สำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ.2540 และ
ถือเป็นสิทธิของประชาชนจะมีส่วนร่วมในหลาย ๆ มาตรการ การมีส่วน
ร่วมนี้ถือเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนได้มีโอกาสแสดงทัศนะในการ
ทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะนำความคิดเห็นที่ประกอบการศึกษาพิจารณา โยบาย

หลักนิติธรรม

หน่วยงานมีการกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจอย่างชัดเจน

คือ การกำหนดขอบเขตการใช้อำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายโดยแต่ละฝ่ายมิได้แบ่งแยกออกจากกันโดยเด็ดขาด หากแต่มีการถ่วงดุลกัน (Check and Balance) มีการเชื่อมโยงกัน สามารถตรวจสอบในการทำภารกิจขององค์กรนั้นๆ การตรวจสอบของตัวบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักความคุ้มค่า

หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด
เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรงค์ให้บุคลากร
มีความประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และรักษา
ทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์และยั่งยืน

ความสำนึกความรับผิดชอบ

- หมายถึง ความสามารถในการตอบคำถามได้ หรือ **answerability** ข้าราชการสามารถตอบคำถาม หรือ ให้คำอธิบาย และรับผิดชอบต่อการกระทำของตนต่อหน่วยงานได้ หรืออาจหมายถึง ความรับผิดชอบในผลงาน รวมทั้งตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ

สรุป

- หลักธรรมาภิบาลใช้เรื่องใหม่ในแนวความคิด แต่ในทางปฏิบัติการเราต้องมีทบทวนว่าหน่วยงานของเรายึดหลักการบริหารแบบธรรมาภิบาลใหม่ ถ้ามีก็ หมายถึงหน่วยงานของท่านจัดว่าเป็นหน่วยงานที่มีรูปแบบท่านกำลังบริหารงานในรูปแบบการจัดการที่ดี

ประวัติวิทยากร

ดร.ทิวากร แก้วมณี

- ผู้อำนวยการบริหารหลักสูตรนโยบายสาธารณะ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
  - ผู้บรรยายหัวข้อ การเมืองการปกครองไทย, การประเมินโครงการ และ นโยบายสาธารณะ, ธรรมเนียมปฏิบัติ การศึกษา
  - ปริญญาตรี ร.บ. เกียรตินิยมอันดับหนึ่งเหรียญทอง (การปกครอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  - ปริญญาโท ร.ม. (การเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; University of Cambridge, England; University of Tuebingen, Germany
  - ปริญญาเอก Dr. Phil (Political Economy and Political Science), University of Freiburg , Germany
  - โทรศัพท์ 081 704 3011
- ประสบการณ์ทำงาน
- ผู้ช่วยทูตพาณิชย์, ๒๕๓๗-๒๕๔๔

www.dhiwakorn-kaewmanee.de

Dhiwakorn's Homepage - Windows Internet Explorer

http://www.dhiwakorn-kaewmanee.de/

File Edit View Favorites Tools Help

Dhiwakorn's Homepage

Dhiwakorn Kaewmanee

New Presentation: - Thai Political Culture and Politi | 22.9.2008 |

NAVIGATION

- Curriculum Vitea
- Writings
- Gallery
- Student's Corner
- How to contact me

Thesis

Dhiwakorn Kaewmanee

The Evolution of the Thai State
The Political Economy of Formative and Transformative External Influences

The Evolution of the Thai State: The Political Economy of Formative and Transformative External Forces

In Focus

Current position
I am member of the Faculty of Social Science at Naresuan University of Phitsanulok, Thailand. Beside giving classes in both Undergraduate and Master Courses, I am member of several regional podiums.

My doctoral Thesis
The title of my dissertation is "The Evolution of the Thai State: The Political Economy of Formative and Transformative External Influences". - Excerpt available at www.dissertation.de (pdf) - Book for sale at www.amazon.de

Engagement
My first assignment back in Thailand was with Thailand Environmental Institute (TEI).

Dr. phil.
After conducting a five year academic research I finally received my doctoral level at University of Freiburg, Germany in December 2006. [Read my closing report about the time in Germany](#) (pdf)

GALLERY

[More Pictures](#)

| German Time: 11:24:32 A.M. |

Done

start 3 Windo... 2 Interne... 7 Microso... %B8%B2... EN nero @SEARCH 100% 11:24 AM

The background of the slide features a stylized, light blue and white illustration of several large, overlapping leaves. The leaves have prominent veins and are arranged in a way that creates a sense of depth and texture. The overall color palette is soft and natural, with various shades of blue and white.

ขอขอบคุณครับ